

วงการเครื่องหมายการค้าไทย กำลังจะก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

ในปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) อย่างเต็มตัว ซึ่งหนึ่งในแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของ AEC คือ การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะสมัครเข้าเป็นภาคีพิธีสารมาดริด (Madrid Protocol) ซึ่งเป็นความตกลงที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่การจดทะเบียนคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในประเทศต่าง ๆ กว่า 90 ประเทศทั่วโลก การเข้าเป็นภาคีพิธีสารมาดริดนี้ จะเป็นการปรับเปลี่ยน โฉมหน้าให้แก่วงการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของไทย ซึ่งจะส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อแนวทางการดำเนินธุรกิจของ SMEs และธุรกิจขนาดใหญ่

สาเหตุที่การเข้าเป็นภาคีพิธีสารมาดริดจะส่งผลกระทบต่อในวงกว้างเช่นนี้ เนื่องจากพิธีสารมาดริดจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้แก่ผู้ประกอบการที่ส่งออกสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศได้มหาศาล ซึ่งประจวบเหมาะกับความที่ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็น AEC อันเป็นการเปิดประตูการค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านอย่างสมบูรณ์แบบ

ภายใต้ระบบมาดริด ผู้จดทะเบียนสามารถระบุความต้องการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของตนในประเทศไหนบ้างในเวลาที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศกับกรมทรัพย์สินทางปัญญา โดยจัดเตรียมเอกสารคำขอเพียง 1 ชุด (เป็นภาษาอังกฤษ) แทนที่จะต้องเดินทางไปจดทะเบียนในประเทศต่าง ๆ หรือว่าจ้างทนายความในประเทศต่าง ๆ ยื่นจดทะเบียนแทนเป็นรายประเทศ นอกจากนี้ระยะเวลาในการจดทะเบียนยังสามารถคาดการณ์ได้อีกด้วย คือ ประเทศปลายทางจะต้องพิจารณาคำขอของเราให้แล้วเสร็จภายใน 18 เดือน และแจ้งผลว่าจะปฏิเสธหรือรับจดทะเบียนคำขอของเราหรือไม่ หากสำนักงานประเทศปลายทางพิจารณาไม่ทันภายใน 18 เดือน ก็ถือว่าคำขอของเราได้รับการจดทะเบียนโดยอัตโนมัติ ซึ่งการกำหนดเวลาที่ตายตัวดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถบริหารจัดการแผนธุรกิจและบริหารความเสี่ยงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนที่อยู่ การต่ออายุ และการโอนสิทธิในเครื่องหมายการค้า ก็สามารถทำได้โดยการยื่นคำขอเพียงครั้งเดียว แล้วมีผลในทุก ๆ ประเทศที่ได้จดทะเบียนไว้ ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการได้รับความสะดวกเป็นอย่างยิ่ง

การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าฝ่ายระบบมาดริด สามารถทำได้ง่าย ๆ โดยยื่นคำขอที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นภาษาอังกฤษตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ (ข้อมูลเพิ่มเติมสามารถค้นหาได้จากเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา www.ipthailand.go.th) โดยยื่นที่สำนักงานรับคำขอจดทะเบียน

เครื่องหมายการค้าระหว่างประเทศ ชั้น 7 เมื่อกรมนา ได้รับคำขอแล้ว ก็จะตรวจสอบเบื้องต้นว่าผู้ยื่นคำขอ เป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือไม่ (หรือประกอบธุรกิจในประเทศไทยหรือไม่) และมีการจดทะเบียนเครื่องหมาย การค้าไว้ในประเทศไทยแล้วหรือไม่ (เครื่องหมายการค้าที่ต้องการยื่นจดทะเบียนในต่างประเทศจะต้องเป็น เครื่องหมายเดียวกับที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วในประเทศไทยและรายการสินค้าที่ใช้กับเครื่องหมายการค้า นั้น จะต้องตรงกัน) เมื่อตรวจสอบว่ามีการกรอกคำขอถูกต้องแล้ว (ทั้งชื่อผู้ขอ เครื่องหมายการค้า และรายการ สินค้าซึ่งมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษถูกต้อง) กรมทรัพย์สินทางปัญญาจะส่งคำขอไปยังสำนักงานระหว่าง ประเทศ (International Bureau) ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรับส่งคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าระหว่าง ประเทศ ตั้งอยู่ที่องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organisation หรือ WIPO) นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ภายใน 2 เดือน เพื่อทำการตรวจสอบรายการสินค้า และส่งคำขอต่อไปยัง ประเทศปลายทางที่ผู้ขอต้องการจดทะเบียน

เมื่อประเทศปลายทางตรวจสอบคำขอในสาระสำคัญว่าสามารถรับจดทะเบียนได้ตามกฎหมายของ ประเทศนั้นแล้ว ก็จะแจ้งผลคำสั่งกลับไปยังสำนักงานระหว่างประเทศ ซึ่งจะแจ้งคำสั่งต่อไปยังผู้ยื่นคำขอ หากคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน ผู้ยื่นคำขอก็สามารถโต้แย้งชี้แจง หรือแก้ไขคำขอได้ โดยการติดต่อไปยังประเทศปลายทางโดยตรง ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้ยื่นคำขอจะต้องตั้งตัวแทนในประเทศ ปลายทางเพื่อดำเนินการดังกล่าวข้างต้น แต่หากคำขอนั้น ไม่ติดขัดปัญหาใด ๆ คำขอดังกล่าวจะเข้าสู่ กระบวนการประกาศโฆษณาคำขอ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่สามทำการคัดค้านซึ่งเป็นกระบวนการที่ทำให้ การจดทะเบียนมีความโปร่งใสและเป็นธรรม หากไม่มีผู้ใดคัดค้าน ประเทศปลายทางก็จะรับจดทะเบียนคำ ขอนั้น (บางประเทศอาจรับจดทะเบียนก่อน แล้วค่อยประกาศโฆษณาให้บุคคลที่สามมาคัดค้านในภายหลัง) และแจ้งให้สำนักงานระหว่างประเทศทราบ เพื่อแจ้งแก่ผู้ยื่นคำขอต่อไป

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการยื่นจดทะเบียนคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในต่างประเทศจะสามารถทำได้ อย่างง่ายดายในอนาคตอันใกล้ ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายได้อย่างมหาศาล ผู้ประกอบการก็จะมีกำลังใจ ในการส่งสินค้าไปแข่งขันในตลาดต่างประเทศ และสามารถปกป้องตลาดของตนจากการถูกลอกเลียนแบบ หรือฉกฉวยเอาเครื่องหมายการค้าไปจดทะเบียนก่อนโดยไม่สุจริต เมื่อระบบมาดริคเริ่มใช้บังคับ กรม ทรัพย์สินทางปัญญาหวังว่าผู้ประกอบการไทยจะใช้ประโยชน์จากระบบนี้อย่างเต็มที่ เพื่อสร้างโอกาสทาง การค้าและปกป้องผลประโยชน์อันชอบธรรมของตนเอง

ปัจจุบันสมาชิกพิธีสารมาดริคมีจำนวน 93 ประเทศ กับ 1 องค์การระหว่างประเทศ คือ African Intellectual Property Organization ซึ่งถือว่าครอบคลุมตลาดที่สำคัญเกือบทั้งหมดของโลก ดังนั้น

ผู้ประกอบการไทยไม่ว่าจะส่งสินค้าไปจำหน่ายในประเทศใด แม้ในประเทศที่เข้าถึงยาก เช่น ประเทศในแถบทวีปแอฟริกา ก็สามารถจดทะเบียนคุ้มครองเครื่องหมายการค้าของตนผ่านระบบมาดริดนี้ได้ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้อย่างมั่นใจว่าปี พ.ศ. 2558 นี้ จะเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงของวงการเครื่องหมายการค้าไทยไปสู่ความเป็นสากล โดยผู้รับประโยชน์สูงสุดก็คือผู้ประกอบการไทยนั่นเอง

ที่มา : คัดลอกมาจาก รายงานประจำปี 2557, วงการเครื่องหมายการค้าไทย กำลังจะก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง, กรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์